

Distributieovereenkomsten

EU – België – Nederland

2025-2026
2e UITGAVE

Auteurs:

Frank WIJCKMANS

Filip TUYTSCHAEVER

Minos VAN JOOLINGEN

Sophia WITTKÄMPER

Wolters Kluwer

De inhoud van deze uitgave is redactioneel bijgewerkt tot 8 juli 2025.

Verantwoordelijke uitgever: Peter Immink

© 2025 Wolters Kluwer Belgium nv e/o de betreffende auteur(s)
Tekst- en datamining niet toegestaan.
Raghen Business Park
Motstraat 30
2800 Mechelen

Help & Support Center

Motstraat 30
2800 Mechelen
Tel.: 015 78 76 00

wkbe.be/klantendienst
www.wolterskluwer.be

Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt of opgeslagen in een applicatie die gebruik maakt van artificial intelligence (AI) of daarmee vergelijkbare toepassing, waaronder begrepen het gebruik ten behoeve van het trainen van een AI-toepassing. Gebruik van (delen van) de inhoud van deze uitgave voor tekst- en datamining is niet toegestaan.

D/2025/2664/306
ISBN 978-94-03-03898-8
BP/DISTRI-BI25001

Inhoudsopgave

Woord vooraf	23
Afkortingenlijst	25
Inleiding	35
Deel I. Burgerlijk en handelsrecht	39
Hoofdstuk 1. België	43
1. Inleiding	43
2. Precontractuele fase	43
2.1. Precontractuele informatieplicht	43
2.1.1. Inleiding	43
2.1.2. Toepassingsgebied	44
2.1.3. Mededeling van precontractuele informatie	45
2.1.4. Sancties	50
2.2. Afbreken van onderhandelingen tijdens precontractuele fase	51
3. Uitvoering van overeenkomst	52
3.1. Algemeen	52
3.2. Agentuur	53
3.2.1. Algemene kenmerken	53
3.2.2. Verplichtingen van de agent	55
3.2.3. Verplichtingen van de principaal	56
3.2.4. Vergoeding van de agent	57
3.3. Selectieve distributie – Derde-medeplichtigheid	60
4. Beëindiging van overeenkomst	61
4.1. Algemeen	61
4.2. Alleenverkoopconcessie	62
4.2.1. Begrip ‘alleenverkoopconcessie’	62
4.2.2. Beëindiging zonder grove tekortkoming	64
4.2.2.1. Redelijke opzegtermijn	64
4.2.2.2. Opzegvervangende vergoeding	66
4.2.2.3. Billijke bijkomende vergoeding	68
A. Meerwaarde inzake cliënteel	68
B. Exploitatiekosten	71
C. Rouwgeld	72
4.2.3. Beëindiging wegens grove tekortkoming	73
4.3. Agentuur	74
4.3.1. Beëindiging zonder grove tekortkoming	74
4.3.1.1. Algemeen	74
4.3.1.2. Opzegtermijn	74

4.3.1.3. Uitwinningsvergoeding	75
4.3.1.4. Bijkomende vergoeding	80
4.3.1.5. Beëindiging met onderlinge toestemming	81
4.3.2. Beëindiging wegens grove tekortkoming	81
5. Postcontractuele fase	83
5.1. Algemeen	83
5.2. Postcontractuele verplichtingen agentuur	83
5.2.1. Recht op commissie na einde overeenkomst	83
5.2.2. Concurrentiebeding	84
5.3. Voorraden na beëindiging bij concessie	84
Hoofdstuk 2. Nederland	87
1. Inleiding	87
2. Precontractuele fase	87
2.1. Algemeen	87
2.2. Precontractuele informatieplicht	88
2.2.1. Inleiding	88
2.2.2. Diverse types van precontractuele informatieplicht	89
2.2.3. Ontstaan van informatieplicht	89
2.2.4. Informatieplicht en wilsgebreken	90
2.2.5. Franchise	92
2.2.6. Remedies	98
2.3. Afbreken van onderhandelingen tijdens precontractuele fase	99
3. Uitvoering van overeenkomst	113
3.1. Algemeen	113
3.2. Definitie van franchise, distributie en agentuur	114
3.3. Profiteren van andermans wanprestatie bij selectieve distributie	117
3.4. Franchiseovereenkomst: verplichtingen franchisegever en franchisenemer	120
3.5. Agentuurovereenkomst: verplichtingen principaal en agent	124
3.5.1. Vergoeding van de agent	124
3.5.2. Zorgplicht en informatieplicht	126
3.5.3. Recht op inzage	127
4. Beëindiging van overeenkomst	127
4.1. Algemeen	127
4.2. Opzegging van onbenoemde (duur)overeenkomsten	128
4.2.1. Begrip 'onbenoemde duurovereenkomsten'	128
4.2.2. Opzegging overeenkomst voor onbepaalde tijd	131
4.2.3. Opzegging overeenkomst voor bepaalde tijd	132
4.2.4. Zwaarwegende grond voor opzegging vereist	134
4.2.5. Opzegtermijn	134
4.2.6. Schadevergoeding	136
4.3. Beëindiging van franchiseovereenkomsten	138
4.4. Beëindiging van agentuurovereenkomsten	140
4.4.1. Algemeen	140

4.4.2. Opzegging	141
4.4.3. Onregelmatige opzegging	141
4.4.4. Schadevergoeding onregelmatige opzegging	143
4.4.5. Goodwillvergoeding bij opzegging	143
4.5. Ontbinding	146
4.5.1. Inleiding	146
4.5.2. Tekortkoming van voldoende gewicht	146
4.5.3. Verzuim	147
4.5.4. Schriftelijke verklaring	147
4.5.5. Gevolgen	148
4.5.6. Rechterlijke ontbinding agentuurovereenkomst	149
4.6. Praktische samenvatting	149
5. Postcontractuele fase	152
5.1. Algemeen	152
5.2. Geplaatste orders tijdens opzegtermijn	152
5.3. Postcontractuele verplichtingen franchise	153
5.4. Postcontractuele verplichtingen agentuur	153
5.4.1. Recht op commissie na einde overeenkomst	153
5.4.2. Afgifte van stukken	153
5.4.3. Concurrentiebeding	154
Deel II. Mededingingsrecht	155
Hoofdstuk 1. Algemeen kader	175
1. In een oogopslag	175
2. Artikel 101 VWEU en overeenkomstig nationaal mededingingsrecht	175
2.1. Artikel 101 VWEU	175
2.2. Verhouding tussen de artikelen 101 en 102 VWEU	176
2.3. Overeenkomstig nationaal mededingingsrecht	177
3. Implementatie van artikel 101 VWEU en overeenkomstig nationaal mededingingsrecht	178
3.1. Inleiding	178
3.2. Geen aanmelding	179
3.3. Gedecentraliseerde toepassing van het EU-mededingingsrecht	180
3.3.1. Algemeen	180
3.3.2. Gedecentraliseerde toepassing door NMA's	180
3.3.2.1. Introductie	180
3.3.2.2. NMA van Nederland – ACM	182
3.3.2.3. NMA van België – BMA	182
3.3.3. Gedecentraliseerde toepassing door nationale rechterlijke instanties	184
3.3.3.1. Introductie	184
3.3.3.2. Bevoegde nationale rechterlijke instanties in Nederland	185
3.3.3.3. Bevoegde nationale rechterlijke instanties in België	186

3.4. Belang van het begrip ‘beïnvloeding van de handel’	186
3.5. Verhouding tussen het EU en het nationaal mededingingsrecht	188
3.5.1. Convergentieregel	188
3.5.2. Convergentie en artikel 101 VWEU	189
3.5.3. Convergentie en unilateraal gedrag, met inbegrip van artikel 102 VWEU	190
3.5.4. Convergentie in het Nederlands en Belgisch recht	190
3.6. Relevantie van groepsvrijstellingsverordeningen	191
4. Handhaving van artikel 101 VWEU en overeenkomstig nationaal mededingingsrecht	191
4.1. Inleiding	191
4.2. Publieke handhaving	192
4.3. Private handhaving	196
5. ‘Hard’ versus ‘soft’ mededingingsrecht	204
5.1. Inleiding	204
5.2. Juridische aard van de Verticale Richtsnoeren	205
5.3. Gevolgen van de Verticale Richtsnoeren	206
5.3.1. Algemeen	206
5.3.2. Voor de commissie	206
5.3.3. Voor derden	206
5.3.3.1. Introductie	206
5.3.3.2. Hof van Justitie	207
5.3.3.3. NMA's en nationale rechterlijke instanties	207
5.3.3.4. Marktdeelnemers	208
5.4. De juridische en praktische gevolgen van de Aanvullende Richtsnoeren (Verordening 461/2010)	208
5.5. Nationale soft law	209
Hoofdstuk 2. Distributieovereenkomsten onder Verordening 2022/720	211
1. Roadmap	211
1.1. In een oogopslag	211
1.2. Deel 1: algemeen toepassingsgebied	213
1.2.1. Inleiding	213
1.2.2. Eerste stap: zijn er minstens twee betrokken ondernemingen?	213
1.2.2.1. Algemeen	213
1.2.2.2. Zijn de partijen ‘ondernemingen’?	213
1.2.2.3. Zijn minstens twee partijen ‘ondernemingen’?	213
1.2.3. Tweede stap: gaat het om een verticale overeenkomst?	215
1.2.3.1. Algemeen	215
1.2.3.2. Vormt de gedraging een overeenkomst of onderling afgestemde feitelijke gedraging of betreft het louter unilateraal gedrag?	215
1.2.3.3. Is de overeenkomst ‘verticaal’?	215
1.2.3.4. Betreft de overeenkomst de aankoop, verkoop of wederverkoop van goederen en/of diensten?	216

1.2.4. Derde stap: beïnvloedt de overeenkomst de handel tussen lidstaten?	217
1.2.5. Vierde stap: bevat de overeenkomst verticale beperkingen?	218
1.2.5.1. Algemeen	218
1.2.5.2. Bevat de distributieovereenkomst beperkingen met een mededingingsbeperkende strekking en/of met mededingingsbeperkende gevolgen?	218
1.2.5.3. In het geval van gevolgbeperkingen, voldoen ze aan de merkbaarheidsvereiste?	219
1.2.5.4. Kan de distributieovereenkomst of verticale beperking gebruikmaken van een van de ontsappingsroutes?	221
1.2.6. Conclusie	222
1.3. Deel 2: beperkingen aan het algemeen toepassingsgebied	222
1.3.1. Inleiding	222
1.3.2. Vijfde stap: is een ondernemingsvereniging betrokken bij de overeenkomst?	223
1.3.3. Zesde stap: bevat de overeenkomst IER?	223
1.3.3.1. Algemeen	223
1.3.3.2. Worden de IER overgedragen, of in licentie gegeven, aan de afnemer?	224
1.3.3.3. Vormen de IER het hoofdonderwerp van de distributieovereenkomst?	224
1.3.3.4. Houden de IER rechtstreeks verband met het gebruik, de verkoop of de wederverkoop van goederen of diensten door de afnemer of zijn klanten?	225
1.3.3.5. Bevatten de clausules met betrekking tot IER geen mededingingsbeperkingen die hetzelfde doel hebben als verticale beperkingen die niet zijn vrijgesteld onder Verordening 2022/720?	225
1.3.4. Zevende stap: zijn de partijen bij de distributieovereenkomst concurrenten?	226
1.3.4.1. Algemeen	226
1.3.4.2. Is de distributieovereenkomst niet-wederkerig?	226
1.3.4.3. Betreft het een geval van duale distributie?	227
1.3.4.4. Gaat het om onlinetussenhandelsdiensten?	228
1.3.4.5. Wat als de uitzondering voor duale distributie niet van toepassing is?	228
1.3.5. Achtste stap: zijn andere groepsvrijstellingen mogelijk toepasselijk?	229
1.3.6. Conclusie	230
1.4. Deel 3: marktaandeellimieten	231
1.4.1. Inleiding	231

1.4.2. Negende stap: wat is (zijn) de relevante product- en geografische markt(en)?	231
1.4.3. Tiende stap: overschrijden de marktaandelen de 30% limiet?	231
1.5. Deel 4: inhoudelijke beoordeling	232
1.5.1. Inleiding	232
1.5.2. Elfde stap: bevat de distributieovereenkomst hard-corebeperkingen?	233
1.5.3. Twaalfde stap: bevat de distributieovereenkomst uitgesloten beperkingen?	234
1.6. Deel 5: buitentoepassingverklaring en intrekking	237
1.6.1. Inleiding	237
1.6.2. Dertiende stap: heeft de Commissie of een NMA een besluit tot intrekking van de groepsvrijstelling genomen voor de distributieovereenkomst?	237
1.6.3. Veertiende stap: heeft de Commissie de groeps-vrijstelling buiten toepassing verklaard voor de distributieovereenkomst?	238
1.7. Praktische samenvatting	238
2. Artikel 2, lid 1: toepassingsgebied van Verordening 2022/720	239
2.1. In een oogopslag	239
2.2. Eerste stap: betrokkenheid van twee of meer ondernemingen	241
2.2.1. Inleiding	241
2.2.2. Het begrip ‘onderneming’	241
2.2.3. Meer dan één onderneming	245
2.2.4. Minstens twee ondernemingen	248
2.2.5. Praktische samenvatting	248
2.3. Tweede stap: verticale overeenkomsten	249
2.3.1. Inleiding	249
2.3.1.1. Algemeen	249
2.3.1.2. Artikel 101, lid 1 VWEU en verticale overeenkomsten	249
2.3.1.3. Verordening 2022/720 en verticale overeenkomsten	250
2.3.2. Overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen	251
2.3.2.1. Algemeen	251
2.3.2.2. Overeenkomsten	251
A. Ruime interpretatie van het begrip ‘overeenkomst’	251
B. Wilsovereenstemming – Irrelevantie van de vorm van de overeenkomst	252
C. Wilsovereenstemming – Irrelevantie van de uitvoering van de overeenkomst	252
D. Wilsovereenstemming – Instemming bij contract of door gedrag	252

E. Wilsovereenstemming – Instemming bij contract	255
F. Wilsovereenstemming – Instemming door gedrag	255
G. Wilsovereenstemming – Partijgebonden	257
2.3.2.3. Onderling afgestemde feitelijke gedraging	258
A. Introductie	258
B. Definitie	258
C. Toepassing op verticale relaties	258
2.3.3. Ondernemingen die werkzaam zijn in een verschillend stadium van de productie- of distributieketen	259
2.3.4. Overeenkomsten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen die betrekking hebben op de voorwaarden waaronder de partijen bepaalde goederen of diensten kunnen kopen, verkopen of doorverkopen	260
2.3.5. Praktische samenvatting	261
2.4. Derde stap: beïnvloeding van de handel tussen lidstaten	262
2.4.1. Inleiding	262
2.4.2. Specifieke rol van het criterium ‘beïnvloeding van de handel’	263
2.4.3. Het criterium ‘beïnvloeding van de handel’ en het territoriale toepassingsgebied van het EU-mededingingsrecht	264
2.4.4. De toepassing van het criterium ‘beïnvloeding van de handel’ op verticale overeenkomsten	265
2.4.4.1. Algemeen	265
2.4.4.2. Effecten getoetst op basis van de overeenkomst in haar geheel	265
2.4.4.3. Geen verband met een mededingingsbeperking vereist	266
2.4.4.4. Het begrip ‘kunnen beïnvloeden’	266
2.4.4.5. Verticale overeenkomsten inzake de import in de EU, export buiten de EU of wederinvoer in de EU	270
2.4.5. Verticale overeenkomsten die de handel tussen EER-lidstaten merkbaar beïnvloeden	272
2.4.5.1. Algemeen	272
2.4.5.2. Kwantificering van merkbaarheid: kmo	272
2.4.5.3. Kwantificering van merkbaarheid: vermoedens	272
2.4.5.4. Kwantificering van merkbaarheid: negatief vermoeden	273
2.4.5.5. Kwantificering van merkbaarheid: positief vermoeden	273
2.4.6. Praktische samenvatting	275
2.5. Vierde stap: aanwezigheid van verticale beperkingen	276
2.5.1. Inleiding	276
2.5.2. Mededingingsbeperkende strekking of gevolg	276

2.5.2.1. Algemeen	276
2.5.2.2. Doelbeperkingen	277
2.5.2.3. Gevolgbeperkingen	280
2.5.3. Merkbaarheidsvereiste	281
2.5.3.1. Algemeen	281
2.5.3.2. Doelbeperkingen	282
2.5.3.3. Gevolgbeperkingen	282
A. Introductie	282
B. Gezamenlijk marktaandeel voor concurrenten en individuele marktaandeel voor niet-concurrenten	283
C. Cumulatieve afschermingseffecten	284
D. Tijdelijke overschrijding van de marktaandeellimieten	284
E. Geval per geval beoordeling	285
2.5.4. Ontsnappingsroutes	287
2.5.4.1. Algemeen	287
2.5.4.2. Overheidsdwang	287
2.5.4.3. De leer van de nevenrestricties	288
2.5.4.4. Objectieve rechtvaardiging	289
2.5.5. Praktische samenvatting	291
3. Artikel 2, lid 2-7: beperkingen aan het algemeen toepassingsgebied van Verordening 2022/720	292
3.1. In een oogopslag	292
3.2. Vijfde stap: overeenkomsten gesloten door ondernemersverenigingen	293
3.2.1. Inleiding	293
3.2.2. Detailhandelaren van goederen	294
3.2.3. Omzetplafond	294
3.2.4. Dubbele controle	295
3.2.5. Praktische samenvatting	296
3.3. Zesde stap: de rol van IER	296
3.3.1. Inleiding	296
3.3.2. Voorwaarden	297
3.3.2.1. Eerste voorwaarde: IER als onderdeel van een distributieovereenkomst	297
3.3.2.3. Derde voorwaarde: IER die niet het hoofdonderwerp vormen van de overeenkomst	299
3.3.2.3. Derde voorwaarde: IER die niet het hoofdonderwerp vormen van de overeenkomst	300
3.3.2.4. Vierde voorwaarde: IER die rechtstreeks verband houden met het gebruik, de verkoop of de wederverkoop van goederen of diensten	300
3.3.2.5. Vijfde voorwaarde: IER die geen mededingingsbeperkingen bevatten die hetzelfde doel	

hebben als verticale beperkingen die niet zijn vrijgesteld	300
3.3.3. Merken, auteursrechten en knowhow	302
3.3.3.1. Algemeen	302
3.3.3.2. Merken	302
3.3.3.3. Auteursrechten	303
3.3.3.4. Knowhow	304
3.3.4. Praktische samenvatting	304
3.4. Zevende stap: overeenkomsten tussen concurrenten	305
3.4.1. De regel: overeenkomsten tussen concurrenten vallen niet onder Verordening 2022/720	305
3.4.2. Uitzondering: duale distributie valt onder Verordening 2022/720	306
3.4.2.1. Algemeen	306
3.4.2.2. De voorwaarden voor groepsvrijstelling krachtens artikel 2, lid 4 van Verordening 2022/720	306
3.4.3. Informatie-uitwisseling onder Verordening 2022/720	311
3.4.3.1. Algemeen	311
3.4.3.2. Het concept van informatie-uitwisseling	312
3.4.3.3. De dubbele ontkenning in artikel 2, lid 5 van Verordening 2022/720 en de bewijslast	312
3.4.3.4. De voorwaarden voor groepsvrijstelling krachtens artikel 2, lid 5 van Verordening 2022/720	313
3.4.3.5. Informatie die kan voldoen aan de voorwaarden van artikel 2, lid 5 van Verordening 2022/720	314
3.4.3.6. Informatie die waarschijnlijk niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 2, lid 5 van Verordening 2022/720	318
3.4.3.7. Schending van de voorwaarden van artikel 2, lid 5 van Verordening 2022/720	321
3.4.3.8. Voorzorgsmaatregelen	321
3.4.4. Verticale overeenkomsten met aanbieders van onlinetussenhandelsdiensten met een hybride functie die niet onder Verordening 2022/720 vallen	323
3.4.5. Praktische samenvatting	325
3.5. Achtste stap: de toepasselijkheid van andere groepsvrijstellingen	326
3.5.1. Inleiding	326
3.5.2. De verhouding tot de groepsvrijstellingen inzake horizontale samenwerkingsovereenkomsten	327
3.5.2.1. Algemeen	327
3.5.2.2. De verhouding tussen de O&O-groepsvrijstelling en Verordening 2022/720	327
A. De grenzen van het toepassingsgebied van Verordening 2022/720	327
B. Het toepassingsgebied van Verordening 2023/1066	328

3.5.2.3. De verhouding tussen de specialisatiegroeps- vrijstelling en Verordening 2022/720	330
A. De grenzen van het toepassingsgebied van Verordening 2022/720	330
B. Het toepassingsgebied van de specialisatie- groepsvrijstelling	330
3.5.3. De verhouding met de GVTO	334
3.5.3.1. Algemeen	334
3.5.3.2. De verhouding tussen de GVTO en Verorde- ning 2022/720	334
A. De grenzen van het toepassingsgebied van Verordening 2022/720	334
B. Het toepassingsgebied van de GVTO	334
C. Overeenkomsten betreffende meer dan één handelsniveau	337
3.5.4. De verhouding tussen Verordening 461/2010 en Verordening 2022/720	338
3.5.5. Praktische samenvatting	339
4. Artikel 3: marktaandeelplafond	339
4.1. In een oogopslag	339
4.2. Achtergrond van het marktaandeelplafond	340
4.3. Negende stap: afbakening van de relevante markt	342
4.3.1. Inleiding	342
4.3.2. Afbakening van de relevante markt	342
4.3.3. Afbakening van de relevante markt van de leverancier	344
4.3.3.1. Algemeen	344
4.3.3.2. Relevante productmarkt voor primaire goederen	344
A. Vraagsubstitutie vanuit het oogpunt van de eindgebruiker	344
B. Vraagsubstitutie vanuit het oogpunt van de afnemer	346
4.3.3.3. Relevante markt voor secundaire goederen	346
A. Introductie	346
B. Systeemmarkt	347
C. Enkele of meerdere secundaire markten	349
D. Duale of meervoudige markten	350
4.3.3.4. Relevante productmarkt voor diensten, waar- onder onlinetussenhandelsdiensten	352
4.3.3.5. Relevante geografische markt	354
4.3.4. Afbakening van de relevante markt van de afnemer	355
4.3.5. Praktische samenvatting	356
4.4. Tiende stap: berekening van het marktaandeel	357
4.4.1. Inleiding	357
4.4.2. Marktaandeel in waarde en marktaandeel in volume	357
4.4.2.1. Marktaandeel in waarde	357

4.4.2.2. Marktaandelen in volume	358
4.4.2.3. Andere indicatoren om het marktaandeel te berekenen	358
4.4.2.4. Marktgegevens van het voorgaande kalenderjaar	359
4.4.3. Marktaandeel voor onlinetussenhandelsdiensten	359
4.4.4. Marktaandeel van verbonden ondernemingen en joint ventures	360
4.4.4.1. Verbonden ondernemingen	360
4.4.4.2. Joint ventures	360
4.4.5. Marktaandeel voor eigen (of in-house)productie	361
4.4.6. Praktische samenvatting	361
4.5. Toepassing van het marktaandeelplafond	362
4.5.1. Inleiding	362
4.5.2. Artikel 3, lid 1 van Verordening 2022/720: overeenkomsten tussen twee partijen	362
4.5.3. Artikel 3, lid 2 van Verordening 2022/720: overeenkomsten tussen meer dan twee partijen	364
4.5.4. Praktische samenvatting	365
5. Artikel 4: hardcorebeperkingen	365
5.1. In een oogopslag	365
5.2. Het begrip 'hardcorebeperkingen'	366
5.2.1. Inleiding	366
5.2.2. De oplegging van een hardcorebeperking	370
5.2.2.1. Algemeen	370
5.2.2.2. Directe oplegging van hardcorebeperkingen	371
5.2.2.3. Indirecte oplegging van hardcorebeperkingen	371
5.2.3. Verband tussen hardcorebeperkingen en artikel 101, lid 1 VWEU	374
5.2.4. Praktische samenvatting	377
5.3. Territoriaal toepassingsgebied	377
5.3.1. Inleiding	377
5.3.2. Praktische samenvatting	379
5.4. Artikel 4, onder a) – Verticale prijsbinding	380
5.4.1. Het principeel verbod op verticale prijsbinding	380
5.4.2. Mededingingsbezwaren tegenover verticale prijsbinding	385
5.4.3. Verschillende types van verticale prijsbinding	387
5.4.3.1. Directe prijsbinding	387
5.4.3.2. Indirecte prijsbinding	389
5.4.3.3. Minimum geadverteerde prijzen	393
5.4.3.4. Prijsmonitoring en prijsrapportering	394
5.4.3.5. Uitvoeringsovereenkomsten	396
5.4.4. Maximum- en adviesprijzen	398
5.4.5. Efficiëntieverbeteringen	405
5.4.6. Praktische samenvatting	406

5.5. Artikel 4, onder b), c), d) en e) – Territoriale en klantenbeperkingen in het algemeen	406
5.5.1. Inleiding	406
5.5.2. Structuur	407
5.5.3. Beperkingen opgelegd aan afnemers	408
5.5.4. Beperkingen die van toepassing zijn in de EU	410
5.5.5. Directe en indirecte beperkingen	411
5.5.5.1. Directe beperkingen	411
5.5.5.2. Indirecte beperkingen	412
5.6. Artikel 4, onder b) – Territoriale en klantenbeperkingen bij exclusieve distributie	414
5.6.1. Inleiding	414
5.6.2. Exclusieve distributie	415
5.6.3. Actieve en passieve verkoop	420
5.6.4. Eerste uitzondering: beperkingen op actieve verkoop	422
5.6.4.1. Algemeen	422
5.6.4.2. Territoriale exclusiviteit	425
5.6.4.3. Klantenexclusiviteit	426
5.6.4.4. Combinatie van exclusieve territoria en exclusieve klantengroepen	428
5.6.4.5. Enkele praktische overwegingen	429
5.6.5. Tweede uitzondering: beperkingen op de verkoop aan niet-erkende distributeurs in een selectief distributiegebied	429
5.6.6. Derde uitzondering: opleggen van vestigingsbedingen	431
5.6.7. Vierde uitzondering: beperkingen voor groothandelaren	433
5.6.8. Vijfde uitzondering: beperking van de wederverkoop van componenten	434
5.7. Artikel 4, onder c) – Territoriale en klantenbeperkingen bij selectieve distributie	436
5.7.1. Inleiding	436
5.7.2. Selectieve distributie	437
5.7.3. Territoriale en klantenbeperkingen	438
5.7.4. Eerste uitzondering: beperkingen op actieve verkoop	439
5.7.5. Tweede uitzondering: beperkingen op de verkoop aan niet-erkende distributeurs in het kader van selectieve distributie	440
5.7.6. Derde uitzondering: opleggen van vestigingsbedingen	441
5.7.7. Vierde uitzondering: beperkingen voor groothandelaren	441
5.7.8. Vijfde uitzondering: beperking van de verkoop van componenten	442
5.7.9. Beperking van onderlinge leveringen	442
5.7.10. Beperking van de verkoop aan eindgebruikers	444
5.8. Artikel 4, onder d) – Territoriale en klantenbeperkingen bij vrije distributie	445

5.8.1. Inleiding	445
5.8.2. Vrije distributie	445
5.8.3. Territoriale en klantenbeperkingen	446
5.8.4. Uitzonderingen	447
5.9. Artikel 4, onder e) – Territoriale en klantenbeperkingen bij onlineverkoop	447
5.9.1. Inleiding	447
5.9.2. Onlineverkoop en onlinereclame	447
5.9.3. Territoriale en klantenbeperkingen voor onlineverkoop	448
5.9.4. Territoriale en klantenbeperkingen voor onlinereclame	448
5.10. Territoriale en klantenbeperkingen – Praktisch overzicht	449
5.10.1. Inleiding	449
5.10.2. Niveau 1: beperkingen die verenigbaar zijn met artikel 4 van Verordening 2022/720, ongeacht het distributiestelsel	450
5.10.3. Niveau 2: beperkingen die onverenigbaar zijn met artikel 4 van Verordening 2022/720, ongeacht het distributiestelsel	451
5.10.4. Niveau 3: afnameverplichtingen	451
5.10.5. Niveau 4: beperkingen die verenigbaar zijn met artikel 4 van Verordening 2022/720, afhankelijk van de kenmerken van het gebied of de klantengroep waarop de beperkingen betrekking hebben	452
5.11. Artikel 4, onder f) – Beperkingen inzake de verkoop van reserveonderdelen	453
5.11.1. Inleiding	453
5.11.2. Praktische samenvatting	455
6. Artikel 5: uitgesloten beperkingen	455
6.1. In een oogopslag	455
6.2. Het begrip ‘uitgesloten beperkingen’	456
6.3. Concurrentiebedingen buiten artikel 101, lid 1 VWEU	457
6.4. Concurrentiebedingen volgens Verordening 2022/720	458
6.4.1. Inleiding	458
6.4.2. Concurrentiebedingen tijdens de overeenkomst	459
6.4.2.1. Algemeen	459
6.4.2.2. Definitie	459
6.4.2.3. Type 1: merkexclusiviteit	461
6.4.2.4. Type 2: gelijkgestelde concurrentiebedingen of de 80%-regel	465
A. Introductie	465
B. Kwantitatieve minimumdrempel	465
C. Aangewezen bron van levering	467
6.4.2.5. Voorwaarden voor de groepsvrijstelling	467
A. Algemene regel	467

B. Vaste termijn van maximaal vijf jaar zonder stilzwijgende Verlenging na vijf jaar	468
C. Stilzwijgende verlenging na vijf jaar	470
D. Onbepaalde duur	473
E. Uitzondering	475
6.4.3. Concurrentiebedingen na het einde van de overeenkomst	476
6.4.3.1. Begrip	476
6.4.3.2. Voorwaarden voor vrijstelling	476
6.4.3.3. Verduidelijking: de bescherming van knowhow	480
6.4.4. Concurrentiebedingen opgelegd aan leden van selectieve distributiesystemen (boycot)	480
6.4.4.1. Begrip	480
6.4.4.2. Voorwaarden voor vrijstelling	481
6.4.5. Platformoverschrijdende pariteitsverplichtingen voor de detailhandel	482
6.4.6. Praktische samenvatting	484
6.5. Gevolgen als niet wordt voldaan aan de voorwaarden van Verordening 2022/720	485
6.5.1. Gevolgen voor de overige bepalingen (scheidbaarheid)	485
6.5.2. Scheidbaarheidsclausule	487
6.5.3. Omzettingsclausule	487
6.4.4. Praktische samenvatting	489
7. Artikel 6 (intrekking) en artikel 7 (buitentoepassingverklaring)	489
7.1. In een oogopslag	489
7.1.1. Verordening 2022/720 en artikel 101, lid 3 VWEU	489
7.1.2. Correctiemechanismen	490
7.2. Intrekking	491
7.2.1. Individuele overeenkomsten afzonderlijk en in combinatie met soortgelijke overeenkomsten	491
7.2.2. Intrekking door Commissie of NMA	493
7.2.3. Bewijslast	494
7.2.4. Procedure houdende intrekking	495
7.2.5. Geen terugwerkende kracht	496
7.2.6. Niet-toepasselijkheid op toekomstige overeenkomsten	496
7.3. Buitentoepassingverklaring	497
7.3.1. Parallele netwerken die 50% van de markt bestrijken	497
7.3.2. Procedure houdende buitentoepassingverklaring	498
7.3.3. Geen terugwerkende kracht	499
7.3.4. Overgangperiode	499
8. Frequente distributiestelsels	500
8.1. In een oogopslag	500
8.2. Selectieve distributie	502
8.2.1. Definitie	502
8.2.2. Territoriale bescherming	507

8.2.2.1. Bescherming tegen de leverancier	507
8.2.2.2. Bescherming tegen andere leden van het netwerk	507
8.2.3. Territoriale beperkingen	508
8.2.4. Klantenbescherming	509
8.2.4.1. Bescherming tegen de leverancier	509
8.2.4.2. Bescherming tegen andere leden van het netwerk	509
8.2.5. Klantenbeperkingen	509
8.2.6. Niet-concurrentie en afnamequotering	510
8.2.7. Exclusieve levering	511
8.2.8. Exclusieve afname	511
8.2.9. Beperkingen van onlineactiviteiten	511
8.3. Niet-selectieve distributie	512
8.3.1. Inleiding	512
8.3.2. Territoriale bescherming	513
8.3.2.1. Bescherming tegen de leverancier	513
8.3.2.2. Bescherming tegen andere distributeurs	513
A. Introductie	513
B. Exclusieve distributie	513
C. Vrije distributie	514
8.3.3. Territoriale beperkingen	514
8.3.4. Klantenbescherming	516
8.3.4.1. Bescherming tegen de leverancier	516
8.3.4.2. Bescherming tegen andere distributeurs	516
8.3.5. Klantenbeperkingen	516
8.3.6. Concurrentiebedingen en afnamequotering	518
8.3.7. Exclusieve levering	518
8.3.8. Exclusieve afname	518
8.3.9. Beperkingen van onlineactiviteiten	519
8.4. Keuze tussen selectiviteit en niet-selectiviteit	519
8.4.1. Inleiding	519
8.4.2. Irrelevante factoren	520
8.4.2.1. Algemeen	520
8.4.2.2. Kwaliteitseisen	520
8.4.2.3. Beperkingen voor de leverancier	520
8.4.2.4. Territoriale exclusiviteit	520
8.4.2.5. Vestigingsbedingen	521
8.4.2.6. Groothandelaars	521
8.4.2.7. Verticale prijsbinding	521
8.4.2.8. Concurrentiebedingen	521
8.4.2.9. Onlinebeperkingen	522
8.4.3. Relevante factoren	522
8.4.3.1. Gesloten netwerk	522
8.4.3.2. Leveringsbronnen	523
8.4.3.3. Actieve verkoopbeperkingen	524

8.4.4. Praktische samenvatting	525
8.5. Franchising	526
8.5.1. Inleiding	526
8.5.2. Definitie van franchising	526
8.5.3. Franchising en Verordening 2022/720	527
8.5.4. Artikel 2, lid 3 van Verordening 2022/720: franchising en IER	529
8.5.5. Beperkingen die buiten artikel 101, lid 1 VWEU vallen	531
8.5.6. Praktische samenvatting	532
8.6. Agentuur	532
8.6.1. Inleiding	532
8.6.2. Definitie van agentuur	533
8.6.3. Aard en niveau van de risico's	536
8.6.4. Mededingingsrechtelijke beoordeling van agentuur	542
8.6.5. Praktische samenvatting	544
8.7. Combinaties van distributiestelsels	545
8.7.1. Inleiding	545
8.7.2. Agentuur en distributie	545
8.7.3. Exclusieve en selectieve distributie	548
8.7.4. Selectieve en vrije distributie	549
8.7.5. Exclusieve en vrije distributie	550
8.7.6. Verschillende distributiestelsels per product	550
8.7.7. Verschillende distributiestelsels op groothandels- en detailhandelsniveau	551
8.7.8. Praktische samenvatting	551
9. E-commerce	551
9.1. In een oogopslag	551
9.2. Beperkingen van onlineverkoop	553
9.2.1. Inleiding	553
9.2.2. Onlineverkoop in principe toegestaan	553
9.2.3. Overzicht	555
9.2.4. Beperkingen van onlineverkoop buiten artikel 101, lid 1 VWEU	555
9.2.4.1. Algemeen	555
9.2.4.2. Objectieve rechtvaardiging	556
9.2.4.3. Introductie van nieuwe producten en markttoetreding	556
9.2.4.4. Testen van producten	557
9.2.5. Hardcorebeperkingen van onlineverkoop	558
9.2.5.1. Algemeen	558
9.2.5.2. Achtergrond	558
9.2.5.3. Beletten werkelijk gebruik van internet voor onlineverkoop	559
9.2.5.4. Richtsnoeren inzake hardcorebeperkingen van onlineverkoop	561

9.2.5.5. Geoblocking	562
9.2.5.6. Verkoop uitsluitend in fysieke winkels, niet online	562
9.2.5.7. Onlineverkoop met verplichte levering ter plaatse	562
9.2.5.8. Voorafgaande toestemming voor individuele onlineverkoop	564
9.2.5.9. Verbod op gebruik van handelsmerk of merknaam van leverancier	564
9.2.6. Toegelaten beperkingen van onlineverkoop	565
9.2.6.1. Algemeen	565
9.2.6.2. Achtergrond	566
9.2.6.3. Kwaliteitsnormen voor onlinewinkel	567
9.2.6.4. Verbod op gebruik van onlinemarktplaatsen	567
9.2.6.5. Kwaliteitsnormen voor onlinemarktplaatsen	569
9.2.6.6. Verbod op zuivere onlineverkoop	570
9.2.6.7. Vereiste minimumhoeveelheid offlineverkoop	572
9.2.6.8. Dubbele prijsstelling	572
9.2.6.9. Exclusieve distributie en beperkingen van actieve onlineverkoop	576
9.2.6.10. Selectieve distributie en equivalentieprincipe	578
9.3. Beperkingen van onlinereclame	579
9.3.1. Inleiding	579
9.3.2. Onlinereclame in principe toegestaan	580
9.3.3. Overzicht	581
9.3.4. Hardcorebeperkingen van onlinereclame	582
9.3.4.1. Algemeen	582
9.3.4.2. Achtergrond	582
9.3.4.3. Beletten van het werkelijk gebruik van het internet voor onlinereclame	583
9.3.4.4. Verbod op biedingen op handelsmerken en/of merknamen	585
9.3.4.5. Verbod op gebruik van prijsvergelijkingsdiensten	587
9.3.4.6. Prijsbeperkingen en onlinereclame	588
9.3.5. Toegelaten online reclamebeperkingen	589
9.3.5.1. Algemeen	589
9.3.5.2. Kwaliteitsnormen voor onlinereclame	589
9.3.5.3. Verbod op gebruik van bepaalde onlineadvertentiediensten	590
9.3.5.4. Beperkingen op biedingen op handelsmerken en/of merknamen	590
9.3.5.5. Beperkingen van gebruik van prijsvergelijkingsdiensten	591
9.3.5.6. Exclusieve distributie en beperkingen van actieve onlinereclame	592
9.4. Platformovereenkomsten	593
9.4.1. Inleiding	593

9.4.2. Definitie van platformovereenkomsten	594
9.4.3. Verticale overeenkomsten met hybride platforms die niet onder Verordening 2022/720 vallen	596
9.4.4. Kwalificatie van platformovereenkomsten	597
9.4.5. Gevolgen van de kwalificatie van platformovereenkomsten	599
9.4.6. Pariteitsverplichtingen in platformovereenkomsten	601
9.4.6.1. Inleiding	601
9.4.6.2. Achtergrond	602
9.4.6.3. Platformoverschrijdende pariteitsverplichtingen voor de detailhandel	602
9.4.6.4. Smalle en upstream-pariteitsverplichtingen	605
Hoofdstuk 3. Distributieovereenkomsten buiten Verordening 2022/720	609
1. In een oogopslag	609
2. Overkoepelende principes voor zelfbeoordeling	611
3. Analyse kader	613
3.1. Inleiding	613
3.2. Evaluatie vanuit het perspectief van artikel 101, lid 1 VWEU	613
3.2.1. Algemeen	613
3.2.2. Aard van de overeenkomst	614
3.2.3. Marktpositie van de partijen	615
3.2.4. Marktpositie van concurrenten	615
3.2.5. Marktpositie van afnemers	616
3.2.6. Toetredingsdrempels	616
3.2.7. Stadium van de productie- of distributieketen	617
3.2.8. Aard van het product	617
3.2.9. Dynamiek van de markt	617
3.2.10. Overige factoren	618
3.3. Evaluatie vanuit het perspectief van artikel 101, lid 3 VWEU	619
3.4. Praktische benadering	621
4. Negatieve en positieve effecten van verticale beperkingen	623
4.1. Inleiding	623
4.2. Negatieve effecten van verticale beperkingen	624
4.2.1. Algemeen	624
4.2.2. Dubbele marginalisatie	624
4.2.3. Lijst in de Verticale Richtsnoeren	625
4.2.4. Concurrentiebeperkende uitsluiting	626
4.2.5. Vermindering van interbrand-concurrentie	626
4.2.6. Vermindering van intrabrand-concurrentie	627
4.2.7. Belemmering van de marktintegratie	627
4.3. Positieve effecten van verticale beperkingen	628
4.3.1. Algemeen	628
4.3.2. Verticale externaliteiten	629
4.3.3. Meelifgedrag ('free-riding') tussen leveranciers	629

4.3.4. Meeliftgedrag tussen afnemers	630
4.3.5. Nieuwe markten toegankelijk maken of betreden	631
4.3.6. Certification free-riding	632
4.3.7. Hold-up-probleem	632
4.3.8. Specifiek hold-up-probleem bij overdracht van wezenlijke knowhow	633
4.3.9. Schaalvoordelen bij de distributie	633
4.3.10. Uniformiteit en kwaliteitsnormering	633
4.3.11. Onvolkomenheden van de kapitaalmarkt	634
5. Aanwijzingen in de Verticale Richtsnoeren	634
5.1. Inleiding	634
5.2. Exclusieve distributie	635
5.2.1. Beschrijving	635
5.2.2. Risico's voor de mededinging	635
5.2.3. Efficiëntieverbeteringen	635
5.2.4. Beoordelingsfactoren	636
5.3. Selectieve distributie	636
5.3.1. Beschrijving	636
5.3.2. Risico's voor de mededinging	637
5.3.3. Efficiëntieverbeteringen	637
5.3.4. Beoordelingsfactoren	637
5.4. Franchising	638
5.4.1. Beschrijving	638
5.4.2. Risico's voor de mededinging	638
5.4.3. Efficiëntieverbeteringen	639
5.4.4. Beoordelingsfactoren	639
5.5. Merkexclusiviteit	639
5.5.1. Beschrijving	639
5.5.2. Risico's voor de mededinging	640
5.5.3. Efficiëntieverbeteringen	640
5.5.4. Beoordelingsfactoren	640
5.6. Exclusieve levering	641
5.6.1. Beschrijving	641
5.6.2. Risico's voor de mededinging	641
5.6.3. Efficiëntieverbeteringen	641
5.6.4. Beoordelingsfactoren	641
5.7. Beperkingen op het gebruik van onlinemarktplaatsen	643
5.7.1. Beschrijving	643
5.7.2. Risico's voor de mededinging	643
5.7.3. Efficiëntieverbeteringen	643
5.7.4. Beoordelingsfactoren	643
5.8. Beperkingen op het gebruik van prijsvergelijkingsdiensten	644
5.8.1. Beschrijving	644
5.8.2. Risico's voor de mededinging	644

5.8.3. Efficiëntieverbeteringen	645
5.8.4. Beoordelingsfactoren	645
5.9. Pariteitsverplichtingen	646
5.9.1. Beschrijving	646
5.9.2. Risico's voor de mededinging	647
5.9.3. Efficiëntieverbeteringen	647
5.9.4. Beoordelingsfactoren	648
5.10. Vooraf te betalen toegangsvergoedingen	649
5.10.1. Beschrijving	649
5.10.2. Risico's voor de mededinging	650
5.10.3. Efficiëntieverbeteringen	650
5.10.4. Beoordelingsfactoren	650
5.11. Categoriemanagementovereenkomsten	651
5.11.1. Beschrijving	651
5.11.2. Risico's voor de mededinging	651
5.11.3. Efficiëntieverbeteringen	652
5.11.4. Beoordelingsfactoren	652
5.12. Koppelverkoop	653
5.12.1. Beschrijving	653
5.12.2. Risico's voor de mededinging	653
5.12.3. Efficiëntieverbeteringen	653
5.12.4. Beoordelingsfactoren	654
5.13. Beperkingen van de wederverkoopprijs	654
5.13.1. Beschrijving	654
5.13.2. Risico's voor de mededinging	654
5.13.3. Efficiëntieverbeteringen	656
5.13.4. Beoordelingsfactoren	656
5.14. Combinaties	656
5.15. Praktische samenvatting	657
Hoofdstuk 4. Distributie van motorvoertuigen	659
1. In een oogopslag	659
1.1. Geschiedenis	659
1.2. Huidig kader	661
2. Algemeen overzicht van de huidige groepsvrijstelling	663
2.1. Inleiding	663
2.2. Structuur van de analyse	664
3. Distributie van motorvoertuigen	666
3.1. Inleiding	666
3.2. Marktdefinitie en marktaandelen	667
3.2.1. Algemeen	667
3.2.2. Relevante marktdefinitie	667
3.2.3. Berekening van marktaandelen	681
3.3. Het groepsvrijstellingsregime	682
3.3.1. Algemeen	682

3.3.2.	Algemene voorwaarden	683
3.3.3.	Hardcorebeperkingen	684
3.3.4.	Klantenbeperkingen	689
3.3.5.	Uitgesloten beperkingen	695
3.3.6.	Buitentoepassingverklaring en intrekking	698
3.4.	Zelfbeoordeling	699
3.4.1.	Algemeen	699
3.4.2.	Selectie van het distributiestelsel	700
3.4.3.	Individuele beperkingen	701
4.	Herstel en onderhoud	702
4.1.	Inleiding	702
4.2.	Relevante marktdefinitie en marktaandelen	703
4.2.1.	Algemeen	703
4.2.2.	Relevante marktdefinitie	703
4.2.3.	Berekening van marktaandelen	705
4.3.	Het groepsvrijstellingsregime	706
4.3.1.	Algemeen	706
4.3.2.	Marktaandeeldrempel	707
4.3.3.	Hardcorebeperkingen	707
4.3.4.	Uitgesloten beperkingen	709
4.3.5.	Buitentoepassingverklaring en intrekking	710
4.4.	Zelfbeoordeling	710
4.4.1.	Algemeen	710
4.4.2.	Selectie van distributiestelsel	711
4.4.3.	Individuele beperkingen	714
4.4.4.	Toegang tot essentiële input voor herstel en onderhoud	719
5.	Distributie van reserveonderdelen	729
5.1.	Inleiding	729
5.2.	Relevante marktdefinitie en marktaandelen	732
5.2.1.	Begrip 'reserveonderdelen'	732
5.2.2.	Relevante marktdefinitie	733
5.2.3.	Berekening van marktaandelen	735
5.3.	Het groepsvrijstellingsregime	736
5.3.1.	Algemeen	736
5.3.2.	Marktaandeellimiet	736
5.3.3.	Hardcorebeperkingen	737
5.4.	Zelfbeoordeling	740
5.4.1.	Algemeen	740
5.4.2.	Selectie van distributiestelsel	740
5.4.3.	Merkexclusiviteit	742
5.4.4.	Klantenbeperkingen	744
6.	Praktische samenvatting	744
Trefwoordenregister		747